

Rhagoriaeth i bawb – Excellence for all

Arolygiaeth Ei Mawrhydi dros Addysg
a Hyfforddiant yng Nghymru

Her Majesty's Inspectorate
for Education and Training in Wales

Adroddiad ar

**Cylch Meithrin Eglwysbach
Ysgol Eglwysbach
Eglwysbach
Bae Colwyn
Conwy
LL28 5UD**

Dyddiad yr arolygiad: Mehefin 2014

gan

Mr Eifion R Morgan

ar ran

**Estyn, Arolygiaeth Ei Mawrhydi dros Addysg
a Hyfforddiant yng Nghymru**

Yn ystod pob arolygiad, nod arolygwyr yw ateb tri chwestiwn allweddol:

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau?

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth?

Cwestiwn Allweddol 3: Pa mor dda yw'r arweinyddiaeth a'r rheolaeth?

Mae arolygwyr hefyd yn rhoi barn gyffredinol ar berfformiad presennol y lleoliad a'i ragolygon gwella.

Yn yr arfarniadau hyn, mae'r arolygwyr yn defnyddio graddfa bedwar pwynt:

Barn	Yr hyn mae'r farn yn ei olygu
Rhagorol	Llawer o gryfderau, gan gynnwys enghreifftiau arwyddocaol o arfer sy'n arwain y sector
Da	Llawer o gryfderau a dim meysydd pwysig sydd angen eu gwella'n sylweddol
Digonol	Mae cryfderau'n gorbwysu'r meysydd i'w gwella
Anfoddhaol	Mae'r meysydd pwysig i'w gwella yn gorbwysu'r cryfderau

Cymerwyd pob rhagofal posibl i sicrhau bod y wybodaeth yn y ddogfen hon yn gywir adeg ei chyhoeddi. Dylid cyfeirio unrhyw ymholiadau neu sylwadau ynglŷn â'r ddogfen hon/cyhoeddiad hwn at:

Yr Adran Gyhoeddiadau
Estyn
Llys Angor, Heol Keen
Caerdydd
CF24 5JW

neu drwy anfon e-bost at cyhoeddiadau@estyn.gov.uk

Mae'r cyhoeddiad hwn a chyhoeddiadau eraill gan Estyn ar gael ar ein gwefan:
www.estyn.gov.uk

® Argraffydd y Frenhines a Rheolwr Llyfrfa Ei Mawrhydi 2014: Gellir ailddefnyddio'r adroddiad hwn yn ddi-dâl mewn unrhyw fformat neu gyfrwng ar yr amod y caiff ei ailddefnyddio'n gywir ac na chaiff ei ddefnyddio mewn cyd-destun camarweiniol. Rhaid cydnabod hawlfraint y deunydd rhagddywededig a rhaid nodi teitl yr adroddiad penodol.

Dyddiad cyhoeddi: 24/07/2014

Cyd-destun

Mae Cylch Meithrin Eglwysbach yn grŵp chwarae cyfrwng Cymraeg sy'n cyfarfod yn neuadd yr ysgol. Pentref gwledig bychan yw Eglwysbach tua 4 milltir i'r gogledd o Lanrwst yng Ngogledd Cymru.

Mae'r lleoliad wedi ei gofrestru i ddarparu ar gyfer uchafswm o 15 o blant mewn unrhyw sesiwn. Ar hyn o bryd mae 22 o blant ar y gofrestr, gan gynnwys 7 plentyn tair oed sy'n cael eu hariannu i dderbyn addysg blynyddoedd cynnar. Yn ystod yr arolygiad, dim ond 5 o blant tair oed oedd yn bresennol. Mae'r lleoliad yn adrodd bod hanner y plant yn dod o gartrefi lle mae'r Gymraeg yn brif iaith a 30% arall o gartrefi lle mae un rhiant yn siarad Cymraeg. Daw'r plant eraill o gefndiroedd Saesneg eu hiaith. Ychydig iawn o blant sydd wedi cael eu nodi ag anghenion dysgu arbennig. Mae'r lleoliad yn cyfarfod am 4 bore `r wythnos (nid dydd Llun) o 9y.b. tan 11.30y.b. yn ystod y tymor.

Mae dau aelod o staff llawn amser sy'n rhannu'r rôl arweinyddiaeth ac aelod arall o staff mewn rôl gefnogol. Mae gan y staff gymwysterau a phrofiad addas.

Cafodd y lleoliad ei arolygu ddiwethaf gan Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) yn 2013 a gan Estyn yn 2008.

Crynodeb

Perfformiad presennol y lleoliad	Da
Rhagolygon gwella'r lleoliad	Da

Perfformiad presennol

Prif arfarniad

Mae perfformiad presennol y lleoliad yn dda oherwydd:

- mae'r plant yn hapus ac yn teimlo'n ddiogel;
- mae'r plant yn setlo'n gyflym ac yn cymryd rhan weithredol yn fuan yn y gweithgareddau sydd wedi gosod ar eu cyfer;
- mae'r holl blant yn ymddwyn yn dda ac yn dangos agweddau da at eu gwaith;
- mae'r profiadau dysgu sydd wedi'u cynllunio yn eang ac yn ysgogi'r plant yn llwyddiannus;
- mae'r addysgu'n dda ac mae'r ymarferwyr yn cefnogi'r plant yn dda yn eu gweithgareddau;
- mae'r ddarpariaeth ar gyfer gofal a chymorth y plant yn dda ac yn sicrhau eu lles;
- mae'r lleoliad wedi'i integreiddio'n dda i fywyd yr ysgol gynradd ac mae hyn yn hyrwyddo trosglwyddiad y plant.

Rhagolygon gwella

Mae'r rhagolygon gwella'n dda oherwydd:

- mae'r arweinyddion yn rhoi ffocws clir ar ddarparu'r ddarpariaeth orau ar gyfer y plant;
- mae'r gweithdrefnau ar gyfer hunanarfarnu wedi'u sefydlu'n dda ac wedi arwain at welliannau;
- mae gan y lleoliad hanes da o wella a chanllawiau clir ar gyfer gwella;
- mae'r staff wedi mynychu cyrsiau'r awdurdod lleol gyda'r canlyniad o wella darpariaeth ar gyfer y plant;
- mae'r lleoliad yn elwa'n sylweddol o'r gefnogaeth a'r cymorth gan swyddogion yr awdurdod lleol a Mudiad Meithrin.

Argymhellion

Er mwyn gwella, mae angen i'r lleoliad:

- A1 ganolbwyntio ar nodi datblygiad medrau'r plant, yn enwedig mewn llythrennedd a rhifedd.
- A2 defnyddio canlyniadau'r asesu i gynllunio'r camau nesaf yn y dysgu ar gyfer y plant.

Beth sy'n digwydd nesaf?

Bydd y lleoliad yn llunio cynllun gweithredu i ddangos sut y bydd yn mynd i'r afael â'r argymhellion.

Prif ganfyddiadau

Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau?

Nid oes unrhyw adroddiad ar gynydd plant, safonau yn natblygiad eu medrau, yr iaith Gymraeg a lles. Mae hyn oherwydd nad oedd digon o blant perthnasol adeg yr arolygiad i adrodd arnynt heb nodi plant unigol.

Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth?

Da

Profiadau dysgu: Da

Mae'r lleoliad yn darparu amrywiaeth dda o brofiadau dysgu sy'n ennyn diddordeb pob plentyn yn llwyddiannus. Mae'r amcanion dysgu yn canolbwyntio'n dda ar annog plant i wneud cynnydd tuag at fodloni deilliannau'r Cyfnod Sylfaen. Mae pwyslais priodol ar blant yn dysgu drwy brofiadau uniongyrchol y tu mewn a thu allan i'r ystafell ddosbarth. Mae'r holl blant yn frwdfrydig ac yn awyddus i roi cynnig ar syniadau newydd.

Mae'r cwricwlwm yn adeiladu'n systematig ar wybodaeth, dealltwriaeth a medrau presennol y plant gyda phwyslais da ar chwarae. Mae cyfleoedd da i'r plant ddatblygu eu sgiliau llythrennedd, rhifedd a TGCh. Mae'r holl blant yn mwynhau gwrando ar storïau; mae ganddynt sgiliau gwrando da ac maen nhw'n awyddus i ateb cwestiynau yn seiliedig ar y stori. Mae cyfleoedd da wedi'u cynllunio i'r plant edrych ar lyfrau. Mae'r plant yn cymryd cyfleoedd o'r fath gyda brwdfrydedd gan ddewis eu hoff storïau a thrin llyfrau yn gywir. Mae cyfleoedd ysgrifennu, fel defnyddio sialc wrth chwarae y tu allan yn dangos bod llawer o blant yn medru ffurfio llythrennau adnabyddus, fel sydd yn eu henwau.

Mae cyfleoedd da yn cael eu darparu i blant gyfrif ac i adnabod rhif. Yn ystod eu chwarae tu allan, roedd y plant wedi cyfateb rhifau 1-9 gyda gradd dda o gywirdeb. Mae cynllunio ar gyfer medrau TGCh yn cynnwys defnydd o lygoden y cyfrifiadur i ddod o hyd i eiconau ar y sgrîn a'u cyfateb.

Mae gweithgareddau rheolaidd wedi'u cynllunio i ddatblygu sgiliau creadigol a chorfforol y plant a'u gwybodaeth am y byd o'u cwmpas. Mewn cyfnod cyn yr arolygiad, roedd y plant wedi gweld wyau pili pala yn datblygu, yn troi'n chwiler a'r oedolion yn cael eu rhyddhau, gan werthfawrogi y cysyniad o gylch bywyd fel canlyniad.

Mae'r cynllunio hefyd yn cynnwys gweithgareddau â ffocws sy'n cael eu harwain gan oedolion sydd wedi'u cynllunio i ymestyn dysgu'r plant. Mae'r cyfleoedd dysgu sydd wedi'u cynllunio yn darparu anogaeth ar gyfer datblygiad personol y plant gan gynnwys eu gallu i ddysgu'n annibynnol er mwyn datblygu eu hunan-hyder ac i ffurfio perthynas dda.

Yn ogystal, mae gan blant gyfleoedd priodol i ddysgu am ddiwylliant a thraddodiadau Cymru drwy ddathlu Dydd Gŵyl Dewi.

Addysgu: Da

Mae'r ymarferwyr yn meddu ar ddealltwriaeth drylwyr o athroniaeth y Cyfnod Sylfaen ac yn defnyddio ystod addas o strategaethau i ennyn diddordeb y plant. Mae adnoddau yn cael eu defnyddio'n dda i gefnogi'r dysgu. Mae'r gweithgareddau'n cael eu cynllunio'n dda gyda chydbwysedd da rhwng gweithgareddau sy'n cael eu dewis gan y plentyn a'u harwain gan oedolion, ac mae'r ymarferwyr yn gwybod pryd mae'n briodol i ymyrryd yn nysgu'r plant.

Mae ymddygiad plant yn cael ei reoli'n dda gyda defnydd da o gwestiynu i ddatblygu eu hiaith a'u gallu i feddwl.

Mae llyfrynnau asesu unigol yn cael eu defnyddio i gofnodi datblygiad medrau plant unigol ar draws y cwricwlwm. Mae yna hefyd lyfrynnau sy'n dangos gwaith plant unigol ar draws y chwe maes dysgu fel sy'n cael ei nodi gan gwricwlwm y Cyfnod Sylfaen. Mae ffeiliau dysgu unigol yn cael eu darparu ar gyfer rieni ar ddiwedd y flwyddyn sy'n rhoi arwydd da o'r hyn mae'r plant wedi ei gyflawni.

Mae ymarferwyr yn ymwybodol iawn o gyflawniadau a chynnydd y plant ac yn darparu gwaith sydd wedi ei gynllunio fel canlyniad i asesu'r plant. Fodd bynnag, nid oes digon o sylw yn cael ei roi i nodi datblygiad medrau'r plant ac yna defnyddio'r wybodaeth hon i gynllunio'r cam nesaf yn eu dysgu.

Gofal, cymorth ac arweiniad: Da

Mae darpariaeth y lleoliad ar gyfer sicrhau iechyd a lles plant, gan gynnwys eu datblygiad ysbrydol, moesol, cymdeithasol a diwylliannol yn dda. Mae'r gweithgareddau dysgu o ddydd i ddydd yn annog datblygiad personol a chymdeithasol y plant.

Mae'r gweithgareddau sy'n digwydd o fewn amgylchedd cyfoethog ac amrywiol yr ysgol yn ogystal ag ymweliadau'r ysgol yn datblygu chwilfrydedd plant am y byd maen nhw'n byw ynddo. Mae'r lleoliad yn hyrwyddo gwerthoedd fel gonestrwydd, chwarae teg a phryder am ei gilydd. Mae'r plant yn deall ac yn diyl'n rheolau syml.

Mae gan y plant ddealltwriaeth dda o rai o draddodiadau a dathliadau Cymru, fel Dydd Gŵyl Dewi.

Mae'r plant yn ailgylchu papur gwastraff a gwastraff bwyd fel rhan o weithgareddau ailgylchu'r ysgol.

Mae gan y lleoliad drefniadau da ar waith ar gyfer cefnogi plant sydd ag anghenion addysgol arbennig. Mae polisïau yn eu lle a gweithdrefnau effeithiol ar waith. Mae cymorth ychwanegol ar gael gan staff gefnogi'r awdurdod lleol yn ôl yr angen.

Mae gan y lleoliad drefniadau priodol ar waith ar gyfer diogelu plant. Mae'r lleoliad wedi ei leoli o fewn yr ysgol ac yn elwa o'r trefniadau sydd ar waith. Mae'r ffens derfyn yn ddiogel ac ni all unrhyw un ddod i mewn neu adael heb rybudd. Mae'r staff wedi mynychu cyrsiau perthnasol ac yn ymwybodol o faterion amddiffyn plant. Mae trefniadau'r lleoliad ar gyfer diogelu plant yn bodloni gofynion ac nid ydynt yn destun pryder.

Yr amgylchedd dysgu: Da

Mae'r lleoliad yn gymuned gynhwysol lle mae bechgyn a merched yn cael hawl gyfartal i'r holl weithgareddau. Mae'r plant yn cael eu trin â pharch; mae'r ymarferwyr yn adnabod y plant yn dda ac yn sensitif i'w hanghenion unigol. Mae barn a syniadau'r plant yn cael eu defnyddio wrth gynllunio gweithgareddau ac mae hyn yn sicrhau eu diddordeb a'u cymhelliant.

Mae'r lleoliad wedi'i staffio'n briodol gydag ymarferwyr cymwys a phrofiadol. Mae'r lleoliad yn cael ei gynnal yn dda. Mae'r ystafell yn cael ei defnyddio gan yr ysgol ar wahanol adegau ac mae hyn yn ei wneud yn ofynnol i storio'r offer ar ddiwedd pob sesiwn. Fodd bynnag, mae ardaloedd o weithgareddau yn cael eu gosod allan cyn i'r plant gyrraedd. Mae gan y lleoliad adnoddau da ac mae'r adnoddau yn gweddu'n dda i anghenion cwricwlwm y Cyfnod Sylfaen.

Mae'r lleoliad yn elwa o ddefnyddio ardal allanol yr ysgol ond yn fwy penodol, mae ganddynt ardal ddynodedig eu hun i'w defnyddio. Mae hwn yn faes mawr wedi'i darnio sy'n addas ar gyfer gemau, defnydd o deganau mawr a gweithgareddau chwarae eraill. Mae hwn yn amgylchedd dysgu da.

Cwestiwn Allweddol 3: Pa mor dda yw'r arweinyddiaeth a'r rheolaeth?	Da
--	-----------

Arweinyddiaeth: Da

Mae'r ddau ymarferydd yn rhannu cyfrifoldebau'r arweinyddiaeth. Maen nhw'n cyfarfod yn reolaidd ar un prynhawn yr wythnos i gynllunio ar gyfer yr wythnos i ddod yn seiliedig ar gynnydd plant. Mae'r trefniant hwn yn gweithio'n dda. Mae'r arweinwyr yn rhannu'r nod cyffredin o ddarparu'r ddarpariaeth orau posibl ar gyfer y plant. Maen nhw'n cyflawni hyn i raddau helaeth.

Mae'r arweinwyr yn dangos synnwyr clir o ddiben, ymdeimlad o fwynhad yn eu gwaith a balchder i gyflawni eu rolau hyd eithaf eu gallu. Maen nhw'n cefnogi ei gilydd, yn derbyn eu cyfrifoldebau yn llawn ac yn canolbwyntio'u sylw ar safonau cyflawniad a lles y plant.

Mae'r arweinwyr yn cael eu gwerthuso'n flynyddol pan fydd anghenion hyfforddi'n cael eu nodi a'u cyfateb i dargedau'r lleoliad ar gyfer gwella. Mae'r arweinwyr yn hunan-feirniadol ac yn chwilio am ffyrdd i wella. Maen nhw'n cael eu cefnogi'n dda gan y pwyllgor rheoli.

Gwella ansawdd: Da

Mae hunanarfarnu effeithiol yn rhan reolaidd a thrylwyr o fywyd y lleoliad. Mae'r ffocws ar ba mor dda y mae'r plant yn cyflawni, ac ansawdd darpariaeth y lleoliad. At ei gilydd, mae gan arweinwyr ddealltwriaeth glir o gryfderau'r lleoliad a'r meysydd i'w datblygu. Mae'r ymarferwyr yn agored i syniadau newydd ac yn elwa o gefnogaeth gan staff cymorth yr awdurdod lleol.

Mae'r dystiolaeth yn seiliedig yn bennaf ar wybodaeth uniongyrchol am y lleoliad ynghyd â syniadau a chynghor gan yr Awdurdod Lleol a swyddogion cymorth Mudiad Meithrin. Mae holiaduron rhieni hefyd yn darparu cefnogaeth a syniadau amgen ar gyfer eu cynnwys.

Mae'r ddogfen hunanarfarnu yn fanwl ac yn bwydo i mewn i'r cynllun datblygu cyfredol. Mae'r cynllun datblygu yn nodi dyddiadau cwblhau, y person cyfrifol a'r meini prawf llwyddiant. Mae gweithdrefnau monitro a gwerthuso wedi'u sefydlu'n dda ac ar waith. Mae hyn yn arfer hynod o effeithiol.

Gweithio mewn partneriaeth: Da

Mae gweithio mewn partneriaeth yn gwneud cyfraniad da ac arwyddocaol i gyflawniad a lles plant.

Mae'r lleoliad yn mwynhau perthynas agos ac effeithiol iawn gydag ysgol gynradd Eglwysbach. Mae'r plant yn elwa o fod yn yr un adeilad gan fod hyn yn hwyluso eu trosglwyddiad i gam nesaf eu haddysg yn fawr. Maen nhw'n cael cyfleoedd i ddod yn gyfarwydd â'r staff a gyda phlant sydd wedi trosglwyddo o'u blaen. Mae hyn yn eu helpu i setlo i mewn yn gyflym i'w haddysg llawn amser.

Mae cysylltiadau gyda rhieni yn gryf hefyd. Mae rhieni yn cael mynediad at y staff pryd bynnag maen nhw ei eisiau ac mae'r rhieni'n cael eu hysbysu'n dda am gynnydd eu plentyn.

Mae'r staff hefyd wedi elwa o'r cymorth a'r cynghor sy'n cael eu darparu gan athrawes gefnogi'r awdurdod lleol a chefnogaeth Mudiad Meithrin.

Rheoli adnoddau: Da

Mae'r lleoliad wedi'i staffio ag ymarferwyr sydd yn brofiadol ac sydd wedi'u hyfforddi'n briodol. Maen nhw'n rhannu eu cyfrifoldebau yn briodol gan wneud y defnydd gorau o'u harbenigedd. Mae'r ddwy wedi mynychu cyrsiau hyfforddiant priodol ac yn rhannu eu syniadau. Maen nhw'n gwneud defnydd da o gyngor ac awgrymiadau ar gyfer gwella. Mae'r ddwy yn hunan-ddadansoddol ac yn canolbwyntio ar ddarparu'r ddarpariaeth orau ar gyfer y plant.

Mae system effeithlon ar gyfer cadw gwariant o dan adolygiad gyda'r arian yn cael ei ddyrannu i flaenoriaethau sydd wedi'u sefydlu. Mae'r pwyllgor rheoli yn adolygu gwariant.

O ystyried y canlyniadau sy'n cael eu cyflawni gan y plant ac ansawdd y ddarpariaeth ac arweinyddiaeth, mae'r lleoliad yn darparu gwerth da am arian.

Atodiad 1

Adroddiad boddhad rhanddeiliaid

Ymatebion i'r holiadur i rieni

Derbyniwyd llai na 10 ymateb. Ni chaiff unrhyw ddata ei ddangos.

Atodiad 2

Yr arolygydd cofnodol

Mr Eifion R Morgan	Arolygydd Cofnodol
--------------------	--------------------

Copïau o'r adroddiad

Mae copïau o'r adroddiad hwn ar gael yn y lleoliad ac oddi ar wefan Estyn (www.estyn.gov.uk)

Rhestr termau

AGGCC	Mae Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) yn isadran o'r Adran Gwasanaethau Cyhoeddus a Pherfformiad yn Llywodraeth Cymru.
Athro ymgynghorol awdurdod lleol	Mae'r athrawon hyn yn darparu cymorth, arweiniad a hyfforddiant cyson i leoliadau nas cynhelir sy'n darparu addysg i blant tair a phedair oed.
Y Cyfnod Sylfaen	Menter gan Llywodraeth Cymru sy'n anelu at ddarparu cwricwlwm cytbwys ac amrywiol i ddiwallu anghenion datblygiadol gwahanol plant ifanc 3 i 7 mlwydd oed
Cymdeithas Darparwyr Cyn Ysgol Cymru (WPPA)	Cymdeithas wirfoddol annibynnol sy'n darparu gofal plant ac addysg cyn ysgol yn y gymuned.
Cymdeithas Genedlaethol Meithrinfeydd Dydd (NDNA)	Mae'r gymdeithas hon yn anelu at wella datblygiad ac addysg plant yn eu blynyddoedd cynnar, trwy ddarparu gwasanaethau cymorth i aelodau.
Y Gymdeithas Gwarchod Plant Genedlaethol (NCMA)	Mae hon yn gymdeithas ag aelodaeth broffesiynol sy'n gweithio gyda gwarchodwyr plant cofrestredig i sicrhau gofal plant, chwarae, dysgu a chymorth teulu o ansawdd uchel yn lleol yn y cartref.
Meysydd Dysgu	<p>Y rhain yw saith maes cwricwlwm y Cyfnod Sylfaen mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg. (Nid yw'n ofynnol i leoliadau cyfrwng Cymraeg addysgu datblygu'r Gymraeg am mai dyma yw iaith y lleoliad yn barod.) Mae'r Meysydd Dysgu fel a ganlyn:</p> <ul style="list-style-type: none">• datblygiad personol a chymdeithasol, lles ac amrywiaeth ddiwylliannol• medrau iaith, llythrennedd a chyfathrebu• datblygiad mathemategol• datblygu'r Gymraeg• gwybodaeth a dealltwriaeth o'r byd• datblygiad corfforol• datblygiad creadigol
Partneriaeth Datblygu'r Blynyddoedd Cynnar a Gofal Plant (PDBCGP)	Mae'r bartneriaeth awdurdod lleol hon yn cymeradwyo lleoliadau fel darparwyr addysg. Mae ganddi'r grym hefyd i dynnu cyllid yn ôl o leoliadau nad ydynt yn cydymffurfio ag amodau cofrestru'r bartneriaeth.

Proffil asesu datblygiad plant y Cyfnod Sylfaen (PADP)	Proffil asesu wrth fynd i mewn i'r Cyfnod Sylfaen; gofyniad statudol mewn ysgolion o Fedi 2011 ac mewn lleoliadau o Fedi 2012.
Mudiad Meithrin	Mudiad gwirfoddol, sy'n anelu at roi'r cyfle i bob plentyn ifanc yng Nghymru i elwa o wasanaethau a phrofiadau'r blynyddoedd cynnar trwy gyfrwng y Gymraeg.